

Erik Dolstra van DLF en Kees IJsselstein van AHA de Man.

Roodzwenk vraagt om terughoudendheid en vakmanschap

Roodzwenk heeft duidelijke voordelen. Het is droogtetolerant, ziekteresistent en vraagt minder onderhoud dan veel andere grassoorten. Toch is het geen standaardoplossing voor elke golfbaan. Dat blijkt uit de praktijk van hoofdgreenkeeper Kees IJsselstein op golfbaan Bentwoud. Hij werkt al bijna dertig jaar met roodzwenk en weet: 'Soms is het beter om gewoon niets te doen, ook al voelt dat heel onnatuurlijk voor een greenkeeper.'

Auteur: Wijnand Meijboom

Bentwoud werkt met roodzwenk van graszaadveredelaar DLF. Dit bedrijf staat met verschillende rassen roodzwenk bovenaan in de Grasnids. Dit neemt niet weg dat op het proefstation in Moerstraten en op golfbanen in Denemarken continu gezocht wordt naar verdere verbetering. 'Wij willen het bijvoorbeeld nog beter bestand maken tegen ziektedruk van

dollarspot en fusarium', zegt Erik Dolstra, expert recreatiegrassen Benelux bij DLF. Waar hij uitleg over kan geven zijn de voordelen van deze grassoort en wat je als greenkeeper moet doen om er succes mee te boeken: 'Mijn advies is om er tijdens het onderhoud zoveel mogelijk vanaf te blijven.'

IJsselstein leerde de soort kennen toen hij bijna dertig jaar geleden begon op Golfbaan Ockenburg. De duinbaan vormde een ideale schrale voedingsbodem voor zwenk. 'Daar kon ik toen al goed mee omgaan. Het geeft gewoon een hele mooie grasmat', zegt de hoofdgreenkeeper van AHA de Man. Zijn overstap naar Kralingen voelde als een sprong naar een andere wereld. De veenbodem op deze laag gelegen polderbaan was nat, zacht en totaal niet geschikt voor zwenk. Na een periode op Krimpenerhout, opnieuw met roodzwenkgreens, kwam hij bij Bentwoud terecht, waar de keuze voor roodzwenk voor zijn komst al gemaakt was. Hij begeleidde er de greens vanaf het inzaaien tot het eerste bespelingsmoment, waardoor hij de soort als geen ander leerde kennen.

De kern van zijn aanpak is simpel: terughoudend zijn. 'Heel voorzichtig met kunstmest. Heel zuinig. Geen fosfaat.' Maar vooral water is bepalend. 'Het allerbelangrijkste is heel voorzichtig te zijn met water geven.' In plaats van frequent kleine giften kiest hij voor het tegenovergestelde. 'Als ik water geef, dan geef ik veel. Echt wel 9 millimeter. En daarna probeer ik zo lang mogelijk te wachten.' Nacht na nacht een beetje beregenen doet hij niet. Volgens IJsselstein maakt dat het onderhoud juist eenvoudiger. Maar eenvoudig betekent niet makkelijk. De grootste uitdaging zit in het gedrag van de greenkeeper zelf. 'Je denkt altijd dat je iets moet doen. Maar soms is het beter om niks te doen en dat is het moeilijkste wat er is.'

Precisie

Volgens Dolstra zit daar precies het verschil met andere grassoorten. 'Bij roodzwenk draait het meer om precisie.' Minder input betekent niet minder aandacht, maar gericht werken. Alles draait om doseren: water, stikstof en bewerkingen. Daar gaat het in de praktijk vaak mis. IJsselstein noemt voorbeelden die hij nog regelmatig hoort. Verticuteren in het vroege voorjaar bijvoorbeeld. 'Dat is uit den boze.' Zelf

Golfbaan Bentwoud

doet hij het al jaren niet meer. Ook agressieve bewerkingen zoals groomen passen volgens hem niet bij roodzwenk. 'Als je je zwenk wilt behouden, moet je dat niet doen.' Te veel ingrijpen werkt averechts. 'Dan ga je het verkeerde gras bevoordelen. Met name straatgras profiteert daarvan.'

Roodzwenk is geen grassoort die overal past. Het uiterlijk alleen al is een factor. 'Het zijn niet de groene greens die je bij struis wel kan maken', zegt Dolstra. Roodzwenk oogt natuurlijker en verkleurt mee met de seizoenen. 'Je moet ervan houden.' Voor een parkbaan waar alles egaal groen moet zijn, ligt puur roodzwenk minder voor de hand. Voor een natuurlijker baanbeeld juist wel. Ook de bodem is bepalend. Goede drainage is volgens IJsselstein essentieel. 'Op natte plekken krijg je het niet voor elkaar.' Op zware, natte gronden heeft inzaaien weinig zin.

Bentwoud behoort met ongeveer 150.000 rondes per jaar tot de drukste banen van Nederland. Volgens IJsselstein is zwenk wel gevoelig voor betreding, vooral in de winter. De kleine puttinggreens sluit hij in die periode dan ook standaard af, omdat die de druk niet verdragen. Met grote greens weet hij de slijtage

echter goed te spreiden door veel variatie in pinposities. Zodra de temperatuur stijgt en de groei weer op gang komt, herstelt roodzwenk zich vlotter. In de zomer redt het gras zich beter, ondanks intensief gebruik. De belasting is hoog, met lessen en clinics van 's ochtends vroeg tot 's avonds laat. Toch blijft de kwaliteit overeind. Een belangrijk voordeel van roodzwenk is de lagere onderhoudsdruk, dankzij de tragere groei. 'Wij maaien de greens vier keer per week', zegt IJsselstein. Bij struis ligt dat op zes tot zeven keer. Op een grote baan scheelt dat veel tijd. In droge perioden kan zelfs een maaibeurt worden overgeslagen. Deze voordelen van roodzwenk passen in een bredere ontwikkeling. Minder maaien, minder water en minder mest betekenen minder input. Volgens Dolstra sluit dat aan bij de vraag naar duurzamer beheer. IJsselstein ziet dat ook zo. 'Als je roodzwenk onderhoudt, ben je al duurzaam bezig.'

Een belangrijk aandachtspunt is hitte. Roodzwenk kan goed tegen droogte, maar minder tegen extreme temperaturen. 'Het kan niet zo goed tegen 35 graden', zegt IJsselstein. In 2018 werd dat duidelijk. Bij langdurige hitte stopt de groei volledig. 'Het sluit zich gewoon af.' Het gras overleeft, maar herstelt niet actief.

'Als je hem kwijt bent, krijg je hem heel moeilijk terug.' De aanpak om dit te voorkomen is dan simpel: in leven houden. Met veel handwater wordt geprobeerd de grasmat door de stressperiode heen te helpen. Lukt dat, dan herstelt het gras vanzelf. 'Als je het in leven houdt, dan komt-ie weer terug', weet IJsselstein uit ervaring. Maar het spel gaat ook in zo'n extreem warme zomer door. Greens worden hard en moeilijk bespeelbaar. 'Dan waren toen echt betonplaten.' Op het gebied van ziekten heeft roodzwenk grote voordelen voor een golfbaan. IJsselstein gebruikt al dertien jaar geen fungiciden meer. 'Fusarium? Daar heb ik geen last van.' Dollarspot is er ook zelden in Bentwoud. Wel ziet de hoofdgreenkeeper elk voorjaar rooddraad, maar dat ervaart hij vooral als een visueel probleem. 'Het lijkt in het begin wel een beetje op dollarspot, maar het is niet schadelijk. Ik maak me er niet meer druk om.' Stikstof geven om het beeld te verbeteren doet hij bewust niet, omdat dat juist averechts werkt voor de soort.

In het voorjaar is klavergroei een van de grootste bedreigingen voor roodzwenk, weet IJsselstein. Klaver komt snel op gang, terwijl roodzwenk nog stilstaat, en klaver profiteert bovendien van stikstof uit de lucht. 'Het gaat dan zo woekeren', zegt hij. Mechanisch verwijderen lukt soms, maar niet bij grote plekken. Chemische oplossingen zijn beperkt. Voor banen met veel klaverdruk is roodzwenk daarom minder geschikt. De centrale vraag blijft: voor welke banen is roodzwenk nu de beste keuze? Volgens Dolstra ligt de ideale toepassing op goed gedraineerde, natuurlijk ogende banen, liefst met een linksachtig karakter. Maar ook mengsels met andere grassoorten kunnen een goede oplossing zijn. IJsselstein benadrukt dat geen enkele baan moet denken dat roodzwenk een makkelijk alternatief is. Het vraagt kennis, rust en een beheerder die begrijpt dat succes niet ontstaat door méér te doen, maar door minder. 'Roodzwenk behoud je niet door meer te doen', zegt hij. 'Je behoudt het door minder te doen.' DLF werkt intussen in Denemarken aan de roodzwenkrassen van de toekomst. De focus ligt op hogere ziekte tolerantie, minder viltvorming en betere prestaties onder veranderende klimaatomstandigheden.

'Het allerbelangrijkste is heel voorzichtig te zijn met water geven'

